

Kooskõlastustabel

Nr	Ettepaneku/märkuse sisu	JDM seisukohad ja vastused
Tartu Ringkonnakohus		
1	<p>Kohati opereeritakse eelnõus terminiga „oluline kahju“ (vt nt KarS § 351¹ lg 2). Seda terminit tuleb seni – vähemasti üldjuhul – sisustada karistusõiguses läbi KarS § 12¹ p 1. On segadust tekitav, kui sama seadus kasutab ühte ja sama mõistet erinevates tähendustes. Seetõttu palume kaaluda termini „oluline kahju“ asemel terminit „oluline keskkonnakahju“. Just „keskkonnakahjust“ räägitakse ju korduvalt tegelikult nii eelnõus kui seletuskirjas.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõuga kavandatavas KarS § 351¹ lg- s 2 asendatud <i>olulise kahju</i> mõiste järgmisega: <i>olulise kahju tekkimine vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, vee seisundile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele.</i></p>
2	<p>Eelnõus on hulganisti koosseise, kus räägitakse ettevaatamatusest. Karistusseadustikus kujutab ettevaatamatusvastutus üldjuhul erandit – reeglina eeldab kuriteost rääkimine tahtlust (vt KarS § 15 lg 1). Ettevaatamatusvastutuse laiendamine toimub karistusõiguse n-ö viimase abinõu (ultima ratio) põhimõtte arvelt: vastutusala laiendatakse sinna, kus see üldjuhul olema ei peaks, st sellistele tegevustele, millele peaks reeglina reageerima haldus- või tsiviilõigus.</p> <p>Direktiiv nõuab, et mõningad tegevused peaksid olema karistatavad ka juhul, kui need pannakse toime „raskest hooletusest“. Seletuskirjas (lk 7) märgitakse: „Rasket hooletust kui subjektiivse koosseisu elementi käsitatakse Eesti karistusõigussüsteemi kontekstis ettevaatamatusena (KarS § 18), mille puhul tuleb eraldi tuvastada, kas tegemist on kergemeelsuse või hooletusega.“. Tekib küsimus, kas arusaamani, et „raske hooletus“ tähendab Eesti seaduse mõttes „ettevaatamatust“, jõuti läbi mingi analüüsi või mingitele (õigus)allikatele tuginevalt? Kas ei ole võimalik, et „raske hooletus“ on samastatav kergemeelsusega KarS § 18 lg 2 tähenduses? Vahest ei hõlma see termin pelka n-ö</p>	<p>Seletuskirja täiendatud. Kuigi keskkonnakuritegude direktiiv ei selgita raske hooletuse (ingl k <i>serious negligence</i>) tuvastamise aluseid, tuleb selle mõiste sisustamisel lähtuda Euroopa Kohtu praktikast.</p> <p>Euroopa Kohtu 3. juuni 2008. a otsuse kohaselt asjas <i>The Queen vs. The Secretary of State for Transport</i> (nn <i>Intertanko</i> kohtuasi) on kohus leidnud, et mõiste <i>hooletus</i> tähendab tahtmatut tegu või tegevusetust, millega vastutav isik rikub oma hoolsuskohustust. Mõistet <i>raske hooletus</i> tuleb mõista nii, et see tähendab tahtmatut tegu või tegevusetust, millega vastutav isik rikub selgelt hoolsuskohustust, mida ta oleks oma omadusi, teadmisi, võimeid ja</p>

	<p>mitteteadlikku ettevaatamatust ehk hooletust KarS § 18 lg 3 mõttes? Kui see nii on, võiks kaaluda võimalust kriminaliseerida rikkumised, millele peab järgnema vastutus ka siis, kui need pannakse toime „raskest hooletusest“ mitte läbi ettevaatamatusettehete, vaid üksnes juhul, kui teo toimepanija oli kergemeelne. Seeläbi jääks kriminaalvastutuse alast välja pelgalt hooletusest toime pandud teod (tagajärje hooletud põhjustamised) ja nii oleks muudatused paremini kooskõlas karistusõiguse <i>ultima ratio</i> põhimõttega.</p>	<p>individuaalset olukorda arvestades pidanud järgima ja võinud järgida (p-d 75–77).</p> <p>Eelkirjeldatud <i>raske hooletuse</i> lävend on madalamal kui KarS § 18 lg-s 2 sätestatud kergemeelsus ja väljendub just KarS § 18 lg-s 3 sätestatus, mille kohaselt paneb isik teo toime hooletusest, kui ta ei tea süüteo koosseisule vastava asjaolu esinemist, kuid oleks seda tähelepaneliku ja kohusetundliku suhtumise korral pidanud ette nägema.</p>
3	<p>Mitmete koosseisude juures on viide „olulisele kahjule või olulise kahju ohule“. Need kaks tagajärge – kahju ja oht – on selgelt astmestatavad: oht kujutab endast kahju eelastet ehk on märksa väiksema ebaõigussisuga nähtus kui kahju (s.o realiseerunud oht). Pahatihti on need karistusseadustikus erinevalt sanktsioneeritud: nt tahtliku elu ohustamise eest nähakse ette kergemad karistused kui tahtliku elu kahjustamise ehk surma põhjustamise eest (vt nt KarS §- d 118 lg 1 p 1, 118¹ lg 2 p 5, 123, 133 lg 2 p 6, 138¹ lg 2 p 6, 259 lg 2 ja 406 lg 1 vs §-d 113 ja 114). Seetõttu võiks kaaluda võimalust talitada nii ka keskkonnakuritegude puhul, sanktsioneerides olulise kahju tekitamise rangemalt kui üksnes sellise ohu loomise.</p>	<p>Selgitame. Nõustume, et vastutus ohu tekkimise eest peab olema olemuslikult kergem kui vastutus ohu realiseerumise ehk kahju tekitamise eest.</p> <p>Eelnõuga ülevõetav direktiiv aga neid tagajärgesid karistuse ülemäärade ettekirjutamisel ei erista (vt artikkel 5 lg 2 p-d d ja e). Keskkonna saastamise kuriteo koosseisu näitel (KarS § 364): kehtivas õiguses karistame ohu põhjustamise eest kuni üheaastase vangistusega (lg 1) ja olulise kahju põhjustamise eest keskkonnale või selle elementidele kuni kolmeaastase vangistusega (lg 2). Direktiiviga tõusis karistuse ülemäär mõlemal juhul viieaastase vangistuse peale, mis on iseäranis ohu põhjustamise korral märkimisväärne tõus.</p> <p>Eelnõu koostamisel tehti teadlik valik siduda nii ohu põhjustamine kui ka ohu realiseerumine ehk kahju tekkimine sama sanktsiooni ülemääraga, et ettenähtud karistusvahemikus oleks kohtul võimalik diferentseerida karistust konkreetse teo raskuse ja süüdlase süü järgi.</p>

Eesti Keemiatööstuse Liit		
4	<p>Eelnõu laiendab märkimisväärselt kriminaalõiguslikku vastutust valdkondades, mis on juba täna väga detailselt reguleeritud (REACH, CLP, Seveso, tööstusheite nõuded jne). Tööstuses tekitab see küsimuse, kas praktikas võib tekkida olukordi, kus haldusnõuete rikkumine või tootmisprotsessis toimunud eksimus võib hakata kaasa tooma ebaproportsionaalselt tugevat kriminaalõiguslikku riski.</p>	<p>Selgitame. Eelnõuga ei kavandata lisaks olemasolevatele valdkondlikele kohustustele, mille aluseks on eelkõige REACH/CLP/Seveso jm tööstusheite nõuded, täiendavaid kohustusi. Samuti on oluline rõhutada, et karistusõiguslikult relevantne tegu eeldab lisaks olemasoleva regulatsiooni rikkumisele, alati ka kõigi deliktistruktuuri elementide esinemist (KarS § 2 lg 2). See tähendab, et kuriteona saab karistada üksnes sellise teo eest, mis vastab süüteo koosseisu kirjeldusele (on sh tahtlik, v.a kui tegemist on ettevaatamatusdeliktiga) on õigusvastane ja isik on selle toimepanemises süüdi.</p> <p>Konkreetselt ohtlike kemikaalide käitlemise valdkonnas ei ole kriminaalvastutuse alused ja lävend samas ka märkimisväärselt laienenud. Peamine muudatus nii KarS § 368, 368² kui ka 368⁵ puhul on pigem suurenenud karistusahvardus ja kvalifitseeritud koosseisude lisandumine, mis näevad ette rangemad karistused surma põhjustamise ja keskkonnale katastroofiliste tagajärgede põhjustamise eest. Kuigi kohustus kriminaliseerimiseks tõukub Euroopa Liidust, siis nõustume, et selliste tagajärgedeni viinud teod vajavad karistusõiguslikku sekkumist – eesmärk ei ole adresseerida väheolulisi tootmisprotsessi eksimusi, mida ettevõtjal ei olnud võimalik ära hoida.</p>
5	<p>Direktiiv näeb ette ökotsiidi ja ettevaatamatusest surma põhjustamise kvalifitseeritud koosseisud ning kohustab neid esimese astme kuritegudena kohaldama SEVESO ettevõtetega seotud rikkumiste puhul. Eesti eelnõu kohaselt plaanitakse vastavaid sätteid</p>	<p>Arvestatud. Eelnõus ja seletuskirjas tehtud vastavad muudatused, et kvalifitseeritud koosseisud kohalduks vaid suurõnnetuse ohuga ettevõtetele.</p>

	<p>kohaldada KemS mõistes nii suurõnnetuse ohuga ettevõtetele kui ka ohtlikele ettevõtetele.</p> <p>Siinkohal soovime juhtida tähelepanu, et Eesti on ajalooliselt rakendanud SEVESO direktiivi rangemalt ning loonud lisaks direktiivis ette nähtud A- ja B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtetele ka täiendava siseriikliku kategooria C ehk nn „ohtlik ettevõtte“. Tegemist on Eesti-sisese laiendusega, mida SEVESO direktiiv ise ette ei näe.</p> <p>Sellest tulenevalt tekib küsimus, kas keskkonnakuritegude direktiivist tulenevad kvalifitseeritud kriminaalkoosseisud peaksid üldse laienema sellele täiendavale siseriiklikule C-kategooriale. Meie hinnangul läheb selline lähenemine direktiivi eesmärgist ja nõuetest kaugemale ning toob kaasa olukorra, kus Eesti ettevõtetele kehtestatakse võrreldes teiste liikmesriikidega oluliselt rangem kriminaalõiguslik vastutus.</p>	
<p>Eesti Kaubandus-Tööstuskoda</p>		
<p>6</p>	<p>Eelnõuga tõstetakse mitme väärteo puhul oluliselt juriidilise isiku rahatrahvi ülemmäära.</p> <p>Kaubanduskoda mõistab vajadust ajakohastada karistumäärasid, mis on tõepoolest olnud pikka aega muutmata. Samas on vajadus 50-125-kordse tõusu järele küsitav. Seletuskiri ei põhjenda, milline on trahvimäärade tegelik mõju väiksematele ettevõtjatele. Ebaproportsionaalselt kõrged karistumäärad ei täida üksnes karistuslikku eesmärki, vaid vähendavad investeerimisjulgust ja suurendavad õiguslikku ebakindlust sektorites, kus tegutsemine on juba praegu tihedalt reguleeritud. Leiame, et ükski ettevõtja, kes tegeleb metsa- või puidutööstusega või põllumajandusega, ei lähe teadlikult loodust kahjustama, kuid keegi ei ole kaitstud selle eest, kui midagi seadusevastast siiski tegevuse käigus juhtub. Ka sellistes olukordades on oluline, et ettevõtjad vastutavad oma tegevuse eest, kuid trahvimäärad ei tohiks olla sellised, mis muudavad iga eksimuse ettevõtet lõpetavaks.</p> <p>Palume eelnõus alandada juriidilisele isikule kohaldatavad rahatrahvimäärasid 50% võrra ning asendada need vastavalt:</p>	<p>Mittearvestatud. Sama väärteo eest ettenähtud karistuse ülemmäärad peavad peegeldama võrdselt väärteo raskust, sõltumata sellest, kas karistus on ettenähtud füüsilisele või juriidilisele isikule. Väärteo raskust on võimalik hinnata protsendina karistusseadustiku üldosas ettenähtud maksimaalsest karistuse ülemmäärast (s.o 300 trahviühikut füüsilisele isikule ja 400 000 eurot juriidilisele isikule). Kuna kehtiva õiguse alusel sai füüsilist isikut karistada tunduvalt raskema karistusega (arvestades üldosa ülemmäära), oli see vastuolus karistuspoliitika üldise arusaamaga, mille kohaselt ei suurenda isiku teoraskust see, et ta on teo toimepannud füüsilise isikuna (kui siis vastupidi, juriidilise isiku tegevuse organiseeritusest tulenevalt võib see olla sõltuvalt</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • eelnõu § 1 punktis 9 arv „200 000“ arvuga „100 000“; • eelnõu § 1 punktis 10 arv „200 000“ arvuga „100 000“; • eelnõu § 1 punktis 16 arv „400 000“ arvuga „200 000“; • eelnõu § 1 punktis 30 arv „100 000“ arvuga „50 000“. 	<p>kaasusest hoopis teoraskust ja -ohtlikkust suurendav asjaolu).</p> <p>Karistuse ülemmäärade kehtestamisel tuleb arvestada kõigi turul tegutsevate ettevõtete karistustundlikkust, mis rahatrahvi korral väljendub ennekõike juriidilise isiku majanduslikus seisundis. Kõrgemad ülemmäärad ei muuda üldiseid vääртеomenetluse läbiviimise põhimõtteid, kuid võimaldavad rakendada karistuse määramisel senisest suuremat kaalutusõigust. Selliselt on võimalik tagada, et viimase abinõuna väärteo eest kohaldatav karistusmäär on ka päriselt <i>mõjus</i>, st suudab täita üld- ja eripreventiivset funktsiooni suurte ja majanduslikult võimekate turuosaliste suhtes.</p>
<p>Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda</p>		
<p>7</p>	<p>Eelnõu kohaselt muutub märkimisväärne osa rikkumistest, mis täna on käsitletavad väärtetegudena, kriminaalkorras karistatavaks. Seejuures on eriti problemaatiline, et vastutus võib tekkida juba olukorras, kus on tuvastatud üksnes olulise kahju oht, mitte aga tegelik kahju (KarS § 351¹). Selline lähenemine laiendab oluliselt kriminaalvastutuse piire ning tekitab õigusselguse küsimusi. Kuigi ohu kriminaliseerimine ei ole karistusõiguses iseenesest uus praktika (Eestis on karistatav nt tuleohutusnõuete rikkumine või ohtlike ainete vale käitlemine), on käesoleva eelnõu puhul tegemist siiski põhimõtte märkimisväärse laiendamisega. Erinevalt tavapärasest praktikast, kus ohtu kui sellist põhjustav rikkumine on kitsalt piiritletud ja seotud selgelt määratletud riskidega, laiendab eelnõu kriminaalvastutust laiapõhjalistele ja sageli paratamatutele keskkonnariskidele majandustegevuses, sealhulgas põllumajanduses ja toidutootmises.</p> <p>Põllumajanduse ja toidutootmise kontekstis on oluline rõhutada, et tegemist on sektoritega, kus keskkonnariskide esinemine on oma olemuselt vältimatu. Näiteks hõlmavad peamised riskid toitainete leket, sealhulgas lämmastiku ja fosfori sattumist põhja- ja pinnavette või loomakasvatuse heitmeid, sh ammoniaagi ja metaani</p>	<p>Selgitame. Direktiivi ülevõtmisel on Eesti kohustatud kriminaliseerima direktiivis loetletud teod ka juhul, kui need põhjustavad olulist keskkonnakahju või <i>tõenäoliselt võivad</i> seda põhjustada. Seetõttu on ka eelnõu järgi kriminaalvastutuse eelduseks teatud juhtudel <i>olulise kahju ohu</i> põhjustamine keskkonnale või ohu põhjustamine inimese elule või tervisele.</p> <p>Samas on kriminaalvastutuse aluseks ka teo <i>ebaseaduslikkus</i> (nt tegutsemine ilma keskkonnakaitseloata), karistusõiguslikult relevantne tahtlus või ettevaatamatus ning süülisus. Pelgalt majandustegevusega kaasnev abstraktne või karistusõiguslikult vältimatu keskkonnarisk ei ole iseenesest kriminaalkorras karistatav.</p>

	<p>emissioone. Seejuures tuleb rõhutada, et mitmed riskid ei ole otseselt seotud ettevõtja hooletuse või pahatahtliku tegevusega, vaid tulenevad väliskeskkonnast.</p> <p>Sellises kontekstis tekitab tõsist muret, et eelnõu kohaselt võib kriminaalvastutus tekkida ka olukordades, kus ettevõtja on tegutsenud nõuetekohaselt, kuid väliste tegurite koosmõjul tekib keskkonnakahju oht.</p> <p>Lisaks juhime tähelepanu, et Eesti on viimastel aastatel mitmes valdkonnas liikunud dekriminaliseerimise suunas. Käesolev eelnõu liigub vastupidises suunas, tuues kriminaalvastutuse valdkondadesse, kus seni on rakendatud haldus- või väärteomenetlusi. Selline suunamuutus vajab meie hinnangul põhjalikumat mõjuanalüüsi.</p> <p>Kokkuvõttes leiame, et kuigi direktiivi ülevõtmine on kohustuslik, tuleb selle rakendamisel maksimaalselt arvestada õigusselguse, proportsionaalsuse ja sektori eripäradega. Eriti oluline on tagada, et kriminaalvastutus ei laieneks olukordadele, kus puudub ettevõtja süü või kus riskid tulenevad valdavalt looduslikest ja ettearvamatutest teguritest.</p>	
Eesti Kalaliit		
8	<p>Eelnõu suund keskkonnakaitse tugevdamisel on mõistetav ja vajalik ning vastab Euroopa Liidu õigusest tulenevatele eesmärkidele. Samas on kavandatud trahvimäärade tõus väga ulatuslik ning selle tegelik mõju sõltub eelkõige rakenduspraktika tasakaalukusest.</p> <p>Oluline on tagada, et muudatused täidaksid oma eesmärgi – ennetada keskkonnakahju ja piirata ebaseaduslikku tegevust – ilma et need tooksid kaasa ebaseaduslikku koormuse seaduskuulekale kalandussektorile.</p> <p>Peame oluliseks rõhutada järgmisi põhimõtteid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • karistuste määramisel tuleb järjepidevalt arvestada teo raskust ja toimepanija majanduslikku olukorda; • maksimaalseid sanktsioone tuleks rakendada erandina, mitte tavapraktikana; 	<p>Teadmiseks võetud. Eelnõukohase seadusega ei muudeta kehtivaid karistuse mõistmise aluseid ega suunata kohtuid vaatama ümber senist kohtupraktikat, mille kohaselt on karistuse mõistmise aluseks isiku süü suurus (nt teo raskus), teda iseloomustavad andmed (nt majanduslik olukord) ja üld- ning eripreventiivsed kaalutlused.</p> <p>Kaalume ettepanekut luua keskkonnastatistika kuritegude puhul selge juhendmaterjal, mis tagab karistuste ühtlase ja prognoositava kohaldamise, keskkonnakuritegude vastase võitluse riikliku</p>

	<ul style="list-style-type: none"> vajalik on selge juhendmaterjal või praktika, mis tagab karistuste ühtlase ja prognoositava kohaldamise; kaaluda võiks täiendavaid mehhanisme, mis aitavad tagada karistuste parema diferentseerimise (nt astmeline lähenemine või selgemad kriteeriumid). 	strateegia väljatöötamisel, mille tähtaeg on direktiivi järgi 21. mai 2027.
Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit		
9	<p>Eelnõu seletuskirja punktis 1.1 on muu hulgas selgitatud, et keskkonnavastaste väärtegade juriidilise isiku karistusmäärad ajakohastatakse ning viiakse kooskõlla füüsilisele isikule sama väärtete eest ettenähtud karistustega.</p> <p>Leiame, et eelnõus ei ole keskkonnavastaste väärtegade karistusmäärasid sisuliselt ajakohastatud ning juriidiliste isikute karistusmäärad ei ole viidud kooskõlla füüsiliste isikute sama väärtete eest ettenähtud karistustega.</p> <p>Meie hinnangul tähendab ajakohastamine eelkõige karistusmäärade kohandamist ajas toimunud muutustega, mitte nende mitmekordset formaalset suurendamist. Karistuste märkimisväärne karmistamine võib jätta mulje liigsest repressiivsusest, mis ei ole kooskõlas demokraatliku õigusriigi põhimõtetega. Praktika on näidanud, et karistuspoliitika tasakaalukus ja proportsionaalsus annavad sageli paremaid tulemusi kui pelgalt karmuse suurendamine.</p>	<p>Mittearvestatud. Sama väärtete eest ettenähtud karistuse ülemmäärad peavad peegeldama võrdselt väärtete raskust, sõltumata sellest, kas karistus on ettenähtud füüsilisele või juriidilisele isikule. Väärtete raskust on võimalik hinnata protsendina karistusseadustiku üldosas ettenähtud maksimaalsest karistuse ülemmäärast (s.o 300 trahviühikut füüsilisele isikule ja 400 000 eurot juriidilisele isikule). Kuna kehtiva õiguse alusel sai füüsilist isikut karistada tunduvalt raskema karistusega (arvestades üldosa ülemmäära), oli see vastuolus karistuspoliitika üldise arusaamaga, mille kohaselt ei suurenda isiku teoraskust see, et ta on teo toimepannud füüsilise isikuna (kui siis vastupidi, juriidilise isiku tegevuse organiseeritusest tulenevalt võib see olla sõltuvalt kaasusest hoopis teoraskust ja -ohtlikkust suurendav asjaolu).</p> <p>Karistuse ülemmäärade kehtestamisel tuleb arvestada kõigi turul tegutsevate ettevõtete karistustundlikkust, mis rahatrahvi korral väljendub ennekõike juriidilise isiku majanduslikus seisundis. Kõrgemad ülemmäärad ei muuda üldiseid väärteteomenetluse läbiviimise põhimõtteid, kuid võimaldavad rakendada karistuse määramisel senisest suuremat kaalutusõigust. Selliselt on võimalik tagada, et</p>

		viimase abinõuna väärteo eest kohaldatav karistusmäär on ka päriselt <i>mõjus</i> , st suudab täita üld- ja eripreventiivset funktsiooni suurte ja majanduslikult võimekate turuosaliste suhtes.
10	<p>Samuti juhime tähelepanu, et Eestis puudub keskkonnanalaste rikkumiste kasvutrend. Sellest tulenevalt ei pruugi üksnes direktiivi ülevõtmise kohustusele viitamine olla piisav põhjendus karistusmäärade ulatuslikuks tõstmiseks. Seadusloomes võiks arvestada ka Eesti kui väikeriigi eripäradega ning senise toimiva keskkonnakaitse tasemega.</p> <p>Oluline on märkida, et erinevalt Euroopa Liidu määrustest ei ole direktiivid otsekohalduvad ning jätavad liikmesriikidele teatava rakendusliku paindlikkuse. Eesti võiks kasutada seda võimalust kujundada lahendused, mis arvestavad meie senist head praktikat ja keskkonnaseisundit.</p> <p>Eesti on rahvusvahelises võrdluses looduskaitse valdkonnas eeskujulik riik, paistes silma nii elurikkuse säilitamise kui ka puhta elukeskkonna poolest. Ka eelnevalt käsitletud rahvusvahelised võrdlusandmed kinnitavad Eesti kõrget taset keskkonnaseisundi osas. Seetõttu on asjakohane kaaluda, kas kavandatavad karistusmäärad on proportsionaalsed ja vajalikud.</p> <p>Samuti leiame, et eelnõus välja pakutud juriidiliste isikute karistusmäärad ei ole proportsionaalses kooskõlas füüsiliste isikute karistustega, kui need erinevad kümnete või sadade kordade ulatuses. Keskkonna seisukohalt ei ole määrav, kas kahju tekitajaks on füüsiline või juriidiline isik. Selline diferentseerimine võib tekitada soovimatuid kõrvalmõjusid ning mõjutada õiguskäitumist viisil, mis ei toeta eelnõu eesmärke.</p>	<p>Mittearvestatud. Keskkonnakuritegude direktiiv näeb ette liikmesriikidele kohustuslikud kuritegude karistused (sh kohustuslikud karistuste ülemmäärad, millest väiksemaid kehtestada pole lubatud). Eelnõukohase seadusega ettenähtud karistuste koostamisel ei ole mindud direktiivi miinimumnõuetest kaugemale. Karistusmäärade mõjuanalüüs ja vajalikkus on toimunud Euroopa Liidu tasandil.</p>